

Juk čia – tik piktžolės!

Šių metų Londono Čelsio gėlių parodoje (Chelsea flower show) visomis išgalėmis ieškota, kuo dar nustebinti visko mačiusią ir persisotinusią publiką. Vieni sodų dizaineriai tai bandė įrodyti pasitelkdami įdomesnę tematiką, stilių, kiti – netikėtus, drąsius augalų derinius. Buvo ir griežtų geometrinių, ir islamiškų, ir visiškai natūralistinių sodų.

Ši parodos grįžusios kraštovaizdžio dizainerės Asta Grabauskienė ir Renata Mikailionytė dalijasi įspūdžiais bei mintimis.

Upelio sruvenimas geriausiai pripažintame natūralistiniame Dano Pearsono sode teikia ramybę.

Jameso Bassono Provanso stiliaus sodas – kvapų oazė.

Stipriausias įspūdis

Renata: Dano Pearsono, Jameso Bassono, brolių Harry ir Davido Richų sodai.

Asta: Provansiškas Jameso Bassono, „laukinis“ Dano Pearsono ir impresionistinis Marcaus Barnetto sodai.

Bendras vaizdas

R.: Lietuvos pievos – tai gražiausias sodas, kuriuo nuspalvintos visos mano Dzūkijoje ir Žemaitijoje praleistos vaikystės vasaros. Tai, ką kaskart pamatau šioje parodoje, sukelia prisiminimus, kurie man yra tarsi kūrybos atspirtis. Stebėdama natūraliai gamtoje išplitusius augalus, gaunu didžiausias pamokas, kurias pritaikau kurdamą privačioje erdvėje. Kad vaizdas atrodytų natūraliai, reikia nemažai išmanymo ir įdėti itin daug pastangų. Po šios parodos supratau: pradėdant kurti, reikia būti labai atsargiam, kad nesugadintum to, kas jau yra.

A.: Kuo toliau, tuo labiau sodas man yra tai, kas gyva, nesuvaržyta, natūralu, pulsuoja, vešlu, kvėpia, šiurena. Geriausias to įkvėpimas – pati gamta, miškas, pievos, pelkės. Manau, kad riba, kas yra sodas ir sodo augalai, o kas – tiesiog natūralus kraštovaizdis ir laukiniai augalai, šiuo metu kaip niekad aptaki. Viską vis dėlto lemia kontekstas: kai kur natūralumo kuriamoje erdvėje norisi daugiau, o kai kur – matyti labiau stilizuotą vaizdą. Jau senokai mano akyse stovi pamiškės kampelio-sodelio vaizdas: su alksniais, liaunais drebulių kamienais, paparčiais, žiogmagėm, apsamanojusiais kelmiais. Po šios parodos šis vaizdinys tik dar labiau sustiprėjo.

Emocija

R.: Sodas turi jaudinti, klaidinti, nunešti mintimis kažkur tolyn, džiuginti, užkrėsti kitus noru puoselėti. Tai turi būti tokia vieta, kurioje sėdėdamas ir gerdamas arbatą galėtum mėgautis gyvenimo pilnatve.

A.: Esi tik gamtos dalis, ir viskas, kas veša, tarpsta, turi teisę būti. Sodas turi būti erdvė, kurią galėtum jausti visais pojūčiais, kurioje išnyktų laikas, kuri teiktų visišką palaimą.

Spalvos

R.: Šiais metais didžiausią įspūdį paliko lengvas gelsvas baltumas tarp vėlyje siūruojančių smilgų brolių Richų sode. Sužavėjo puros chaoso ir griežtai apkarpytų kukmedžių kontrastas.

A.: Iki šiol akyse stovi Pieta Mondriano paveikslų įkvėptas Barnetto kurtas „The Telegraph“ sodas su vilnijančia kontrastingų spalvų palete. Šiomet daugelyje sodų ryškių spalvų buvo daugiau: oranžinė, geltona, ryški rožinė, raudona, purpurinė. Tam, ko gero, šiojį tokį impulsą suteikė pernykštis saulėtai geltonas Luciano Giubbilei kurtas sodas. Kai kurie dizaineriai, pvz., Jo Thompson, Chrisas Beardshaw, siekdami išsiskirti iš lengvų, saldžių, klišėmis tapusių spalvų, netgi specialiai stengėsi maišyti nederančias spalvas, pvz., abrikosinę su šaltais rausvais ir melsvais atspalviais. Dar kiti juokavo, kad šiais metais nebus „jokių daržinių builių“.

Chrisas Beardshaw drąsiai derina spalvas.

Spalvų blocai Marcaus Barnetto „paveiksle“.

Medžiagos

R.: Korėto, aprūpėjusio, nutrinto betono plokštės arba masyvus paprastų formų senas medinis, daug ko matęs lieptas, tarsi iš mūsų ežerų pakrantės. Dar takai, apleisti ir gerokai numindžioti. Tai, kas pernelyg neišpuoselėta, nudėvėta per laiką, kas turi savo istoriją. Tai jaudina, kelia prisiminimus, nubloškia tarsi į kitą laikotarpį.

A.: Pietų Prancūzijos regionui būdingo grunto takai Bassono sukurtame provansiškame „L'Occitane“ sode. Atrodo, paprasta, bet emociškai stipru. Taip ir norėjosi jais žengti į sodo gelmę, tyrinėti, uosti, liesti. Arba akmenys ir uolos Pearsono sode, lyg slūgsantys ne vieną šimtmetį, su iš po jų lendačiomis žolėmis, orchidėjomis, raktažolėmis.

Marcaus Barnetto kūrinyje vyrauja raudona ir jos atspalviai, sumanytą įkūnija tulpės, bijūnai, blakėžudės, sinavadai.

Dano Pearsono „pievoje“ žybsi raktažolės.

Augalai

R.: Šalavijas Salvia forskaohlei, tarp žolių auganti japoninė raktažolė Millers Crimson, daržinė aguona Dark Plum, švelnusis akantas, geltonžiedis rododendras. Gera matyti, kaip mūsų etnografiniai augalai, pvz. bijūnai, naujai suskamba šių dienų deriniuose. Tai vėl verčia susimąstyti, kaip svarbu senose, civilizacijos nepalietose sodybose išsaugoti senuosius augalus, suvokti, kaip tai unikalų, kaip svarbu leisti tiems augalams daugintis, „judėti“.

A.: Sužavėjo gal ne tiek vienas augalas kiek kai kurie jų deriniai. Pvz., raudonos tulpės su purpuriniais blakėžudžių lapais ir raudonais sinavadais, bijūnais „The Telegraph“ sode, raudonos aguonos su tamsiais raudonais vilkdalgiais tarsi keli kraujo lašai „Wilson McWilliam“ studijos Vaterlo mūšiu atminti kurtame sode. Arba geltonžiedis rododendras su apdžiūvusiomis, specialiai aplaužytomis šakomis Pearsono „laukiniame“ sode, įkurdintas tarp uolų, pamiškėję, jog atrodytų kaip čia buvęs. Ir aš savo sode apdžiūvusių pušies šakų negeniu, tai suteikia sodui laisvumo, natūralumo.

Autentiškumu alsuojantis provansiškasis Jameso Bassono sodas.

Marcaus Barnetto kurtame „The Telegraph“ sode demonstruojama pirmųjų spalvų paletė.

Geriausiu parodomuoju sodu išrinktas ir aukso medaliu įvertintas šiuo metu labai populiarus – „laukinio“, natūralaus sodo propaguotojo anglų dizainerio Dano Pearsono sukurtas „The Laurent-Perrier Chatsworth“ sodas, kuriame jis kruopščiai ir su nepaprasta menininko intencija atkūrė dramatišką Čatsvorto vietovės vaizdą. Tokio, sakytum, kraštutinio natūralizmo pergalė, stebint pastarųjų metų pasaulines sodų tendencijas, nebuvo netikėta, tačiau vis dėlto sukėlė nemažą pasipiktinimo audrą: „Juk čia – tik piktžolės!“

Kvapai

R.: Žolės ir vandens. Taip pat paunksmių kvapas. Gal vėjo atnešamas saldžiai aštrokas rododendro kvapas Pearsono sode, gal kito krūmo. Netiesmukas kvapas. Nebūtina prisitarti prie gėlių, kad suprastum, kaip pasineri į visą tą kvapų jūrą.

A.: Sultingos žolės, vešlių pamiškės augalų, drėgmės kvapas palei sruvenantį upeliuką Pearsono sode. Stiprus atokaitos kvapas provansiškame „L'Occitane“ sode, persmelktas rožių, levandų, čiobrelių, laurų, kvepenių, alyvmedžių aromato. ■

